

0+

*"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмын уажыт" (Мф. 5:8).*

ШҮЖ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 8-ше (64) №, 2018 ий, август

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ЙОШКАР-ОЛАН ДА МАРИЙ ЭЛЫН ЕПАРХИЙЖЫМ ЫШТЫМЫЛАН – 25 ИЙ!

Коло вич ий ончыч 25 июльышто, Юмын Аван «Троеручице» иконыжын кечынже, Йошкар-Олан да Марий Элын епархийже шочын.

1993 ийыште тиде кечын Семеновко селасе Эн Святой Юмын Аван Шочмыжо лүмеш черкыште кугу событий лийын: Йошкар-Олан да Марий Элын епархийже шочын. Руш Православный Черкын Священный Синодшын пунчалже дене Озагын да Марий епархийын епархиальный управленийжын секретарьже архимандрит Иоанном епископ саныш пуртымо хиротоний эртен. Тудым Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Алексей II вуйлатен.

Умбакеже - 2-шо лаштыкыште.

Тиддеч вара 25 ият эртыш. Кызыт епархийыште 98 храм пашам ышта, 33 часамла, кок монастырь уло, тушто 94 священник да 18 диакон тыршат. Эше ятыр черкыште ачалыме паша кая, икмынарже угыч нолталтыт. Йошкар-Оланам у вер-влак сорастареныт: Изи Какшан энерын пурла серыштыже, Благовещенский кафедральный собор шинчыме верыште Эн Святой Юмын Аван лумеш площадь, ваштарешыже, Сомбатхей микрорайон велым – Патриарший площадь. Туштыжо мемнан епархийнам благословитлыше Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Алексей II-лан памятникым шогалтыме.

Тений 25 июльышто, Юмын Аван «Трое-ручице» иконыжын кечынже, Йошкар-Оласе Благовещений кафедральный соборышто кугу пайрем службам Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Волжск ден Шернур епархийын епископшо Феофан, Альметьевск ден Бугульма епархийын епископшо Мефодий, Яран ден Лузск епархийын епископшо Паисий служитленыт.

Архипастырь-влаклан Епархиальный управленийын секретарьже иеромонах Серафим Пасанаев, Благовещений кафедральный соборын ключарьже протоиерей Сергей Поглазов, Йошкар-Ола епархийыш пурышо округ-влакын благочинныйышт, епархийын полкалажым вуйлатыше-влак да моло епархий гыч толшо уна-шамыч полшеныт. Литургийыште Татьяна Чернован вуйлатыме «Благовест» йоча да самырык-влакын хорышт мурен. Торжественный пайрем службылан ямдылалтмаште Марий Элын православный доброволецше-влак кугу полышым пуэныт.

Митрополит Иоанн уло калыкым пайрем дене саламлен, пырля кумалмылан тауштен да архипастырь-влаклан Юмын Аван «Мироносицкая» иконыжым полеклен.

– Пагалыме архипастырь-влак, шергакан иза ден ака, шольо-шужар-шамыч, Христосын кугу пашаштыже тендан дене пырля лияш шукалтышым ыштымышлан Юмылан узш-пачаш тауштем. Тек Юмо тыланда кужу курымым колта. Пайрем дене! – тыланен тудо.

Архипастырь-влакат пайремышкына полек дене толыныт. Саламлымыж годым Яран ден Лузск епархийын епископшо Паисий тыге каласен:

– Тендан Высокопреосвященство, шергакан владыка Иоанн, Яран епархий да уло Виче кундем лум дене Тендам епископыш пуртымо хиротонийлан да Йошкар-Ола ден Марий Элын епархийжым ыштымылан 25 ий темме дене саламлем. Марий епархий элнан эн неле, йырваш умылдымаш озаланыме, пагытыштыже шочын. Туге гынат епархий ышталтын, а Тендан тыршымыдан лектышыже – шинча ончылно. Ончыч Йошкар-Олаште ик черкат пашам ыштен огыл гын, кызыт рудолам ятыр храм сораастара, Марий кундем мучко шуко храм ден монастырь почылтыныт. Те епископатыште кугу пагалымашым суленда, историйыште Тендан верда койынак палдырна. Виче кундемыштат Тендам палат да Тендан верч Юмылан кумалыт. Кужу курыман лийза! Таче Те чапле лумгечын лач пелыжым палемдеда, эше 25 ий эртымеке,

тичмаш лумгечышкыда тыгак погынен, Тендам саламлаш Юмо пұрыжө!

Митрополит Иоанным тыгак епископыш шогалтымылан 25 ий эртыме дене да Йошкар-Олан да Марий Элын епархийжым шочмо кечыж дене Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл саламлен:

– Тендан Преосвященство!

Архиерей хиротонийым эртымыланда 25 ий темме дене уло шум-чон дене саламлем. Черке пашам шукташ Господь Тендам самырыкда годымак шупшылын. Тиде корнымак ойырен налын, Те Псковско-Печерский монастырьыш толында, тыште опытан туныктышо-влакын полшымышт дене духовный илышлан негызым пыштеда. А Москосо академийым тунем лекмекеда да священникын санжым налмекеда Тыланда Озанысе епархий управленийын секретарьже лияш послушанийым ушанен пуэныт. Христосын виноград пакчаштыже Те шкендам орканыде тыршыше пашаен семын ончыктенда. Тыге Пұрышынан кумылжым савырен, апостол-влакын пашаштым шуйышо радамыш шогалында. Теве ынде коло вич ий Марий мландыште архипастырь пашам ушанлын шуктеда, тысе калык верч уло чонда дене тургыжланеда, Юмым йораташ, евангелийын заповедьше почеш илаш туныктеда.

Архипастырь пашадам аклен да лумгечым палемдымыда лумеш Тыланда шарнен илаш панагийым кучыктем.

Христос Утарышынан Святой Черкыжын пашажым ончыкыжымат виктарен колташ капкыл тазалыкым, вий-куатым, шум-чон ласкалыкым тыланем.

Москван да Уло Российын Патриархше Кирилл.

Черкыланда шкендан пастырьым Юмо колтыжо

Волжск ден Шернур епархийын Епископшо Феофан Чодыраялысе Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedмыже лүмеш приходышто лийын.

Тиде черкын шкенжын настоятельже уке, сандене Сотнур черкын настоятельже, иерей Игорь Сапаев, тылзылан кок гана толын, Юмын литургийым эртара, тынеш пурта, венчайыме да колышым пытартыш корныш ужатыме йўлам шукта. Ий еда августышто тышке, Седмиезерный юмонам нумалын, Крестный ход толеш. Епископ Феофан Чодыраялыш кайымыж годым Сотнур селаш чарнен. Тений 15 июнышто нōлташ тўналме колокольным чонымо паша кузе кайымым ончалын, пашаен-влакым благословитлен.

Чодыраялыште калык пагалыме епископшым порын вашлийын, тудын благословенийжым налаш ямдылалтын. Черкын Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedмыже лүмеш святитлыме улмыжлан епископ Феофан поснак йывыртен. Вет 1994 ийыште лач Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedмыже лүмеш пайрем кечын, 14 октябрыште, Рязань олаште тудым иерей саныш пуртеныт.

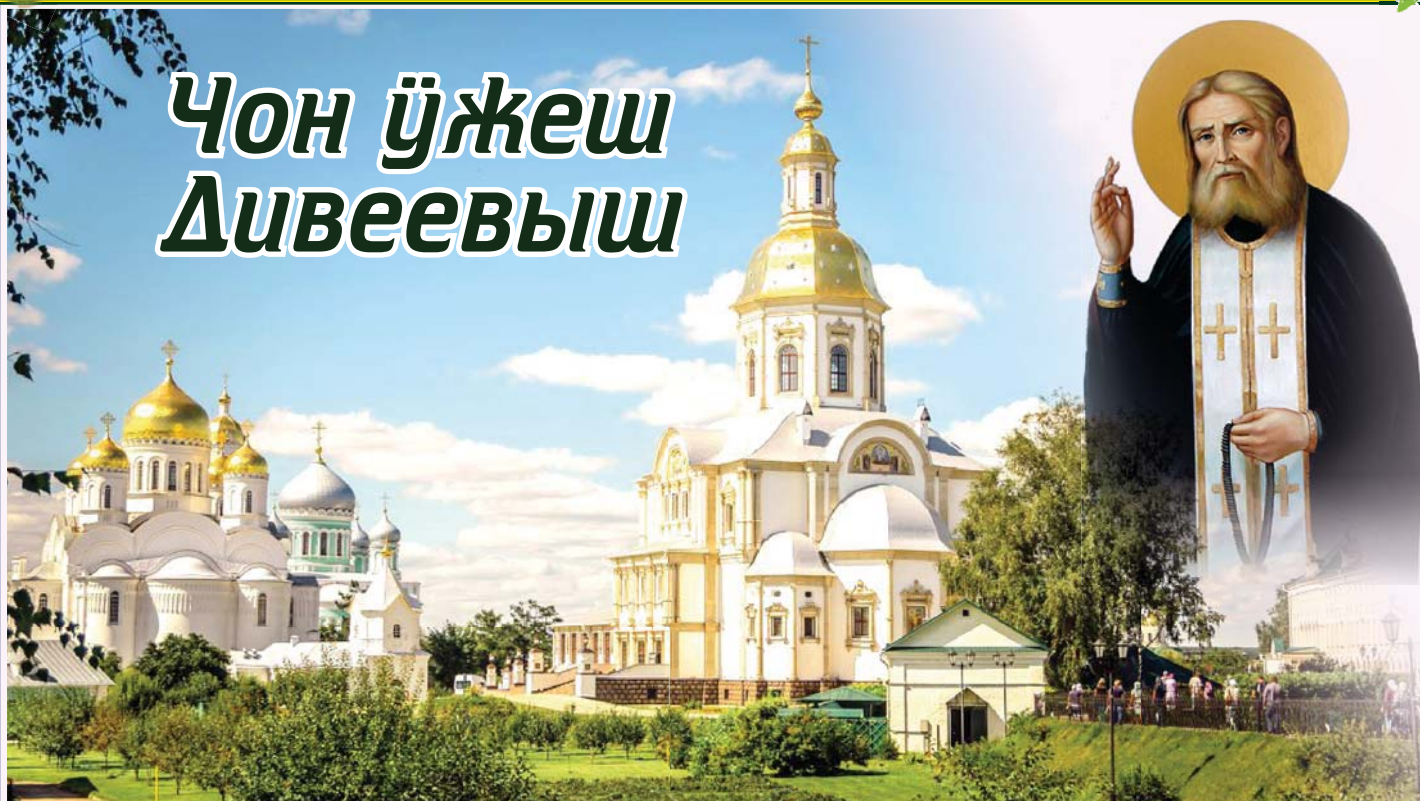
- Тиддеч вара илышем мучко Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedышыже йымалне аралалт служитлыме шижам. Сандене Тудын лүмеш святитлыме черкыште лияш мылам, поснак куанле, - каласен владыка. - Ушанем: Юмым сōрвалымыда да уло чон дене йодмыда дене храмыштыда шкендан пастырьда лиеш, тиде ялыштак илаш, калык дене пырля куанжымат, нелыжымат лош пайлаш тўналеш, те тудын верч, а тудо тендан верч Юмым сōрвалаш тўналыда. Тек приходышто илыш тичмаш лиеш, тек службо чўчкыдырак эрта, тек Черкын чыла таинствыже калык деке миен шуэш.

Мучашлан епископ Феофан прихожан-влаклан чон ласкалыкым да куаным, Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedышыже йымалне тынысын илаш тыланен. Тутло чайым подылмо деч вара тудо Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леvedмыже лүмеш святитлыме памашыште лийын.

Чон үжеш Дивеевыш

Дивеево – паломник-влакын ик эн йӱратыме верышт. Батюшка Серафим деке унала түрлӧ вер гыч тӱжем дене ен толыт.

Тысе кундемын шергакан историйже тыге тӱналын: ик помещикын пелашыже Агафья Мельгунова, мари́йже колымеке, Киево-Флоровский Вознесенский монастырьш каен, Александра лӱм дене монахиня лийын. Икана йӱдым молитвам лудмыж деч вара Юмын Авам ужын. Тудо каласен: *«Россий-ын йӱдвелышкыже кай, монастырьлашке ит пуро. Юмылан йӱрышӧ илышетым кушто мучашлет, Мый тыланет ончыктем да тушто Шке лӱмем чапландарем. Вет тыйын илыме верыштет Мый Шкемын кугу обителем ыштем. Тӱнямбалне тиде Мыйын Нылымше Верем лиеш».*

Старец-влак деч ойым йодмеке, Александра ава ты монастырь гыч каен. Угарман губернийысе Дивеево селаш канаш шогалын, нералтен колтымеке, адакат Юмын Авам ужын. Тудо каласен: *«Теве тиде вер, Мый тышан Шкемын обителем ыштем, тудын гай чапле вес обитель уло тӱняште лийын огыл да ок лий».*

Дивеевыште Александра ава приходский священник Василий Дертев дене илаш кодын, тудын кудывечыштыже шкаланже кельем ыштыктен. Юмын Аван кончымо вереш Тудын Казанский иконыжо лӱмеш кӱ черкым 1773 ийыште чоҥаш тӱналыныт. 1788 ийыште верысе помещице Жданова Казанский храм воктен верланыше мландыжым общинылан пуэн. Александра ава тышан кум кельым чоҥыктен: иктым шкаланже да полышкалыше послушницжлан, весым эше кум послушницлан, кумшышко Саровыш кайыше паломник-шамычым малаш пуртен.

Дивеевысе Казанский общине тораште огыл верланыше Саровысо пӱрӱен монастырьын пенгыде уставше почеш илен. Нунылан монастырь гыч суткалан ик

гана кочкаш конденит. Духовный илышлан Саровысо старец Пахомий туныктен. Казанский общинысе шӱжар-влак чот кумалыныт, монах-влаклан вургемым ургеныт, пидыныт. Александра ава колымыж деч ончыч Пахомийым тыште лийшаш обитель верч тыршаш да вуйын шогаш сӱрвален. Тудыжо вашештен: *«Пылпомышысо Царицын кӱштымыжым шукташ мыят ямде улам, но ийготем шукулан кӱра сӱрен ом керт. Шкеат ом пале: илен шуам мо тудын марте? А теве иеродиакон Серафим самырык, тудын кӱкшӧ духовный илышыж нерген тыят палет. Тиде кугу пашам тудлан үшанен пу».*

Пахомий ача 1794 ийыште колен. Батюшка Серафим ты жапыште затворышто илен. Кок ий гыч общиным вуйлаташ Ксения Кочеуловым ойыренит. Тудын путырак чот шыгыремдымыже шӱжар-влаклан келшен огыл, сандене 52 еҥ гыч 40 еҥже тышеч каен. Но эркын дене весе-влак толаш тӱналыныт да 1825 ийлан адак 50 наре еҥ погынен. Тысе духовный илышым 1822 ий гыч батюшка Серафим вӱден. Казанский общинын пенгыде уставшым изиш лушкыдемдаш темлен, но Ксения Михайловна тореш лийын. Тунам батюшка Серафим уэш шке пустыньшкыжо илаш каен. 1825 ий 25 ноябрьыште тудлан Юмын Ава кончен да каласен: *«Молан тый Мыйын кулем Агафьян – монахиня Александран – сугыньжым от шукто? Ксения ден шӱжар-влакым кодо, а Мыйын кулемын сугыньжым шукто. Мый тыланет Дивеевыште вес верым ончыктем, Мыйын обителем тый тушан ыште. Александра авам шарныме лӱмеш тудын колымо верже гыч, Ксениян общиныж гыч, кандаш еным нал».* Батюшка Серафим деке куснышаш шӱжар-влакын лӱмыштым Юмын Ава Шкеак каласен. У монастырьлан верым Тудо эрвелне, Казанский храмын алтарьже ваштареш, ончыктен да тудым келге Канавке дене йыр авыраш кӱштен. Канавкым шӱжар-влак шке вийышт дене кӱнчышт манын.

Тыгак мардежвакш ден келье-влакым кушан чонгаш кълмым ончыктен. А вара Шкенжын Шочмыж лўмеш да Шке Эргыже Иисус Христосын Шочмыж лўмеш кок престолан черкым нўлташ каласен. Батюшка Серафимлан у уставым Шкеак пуэн, тыгайже але марте нигушто да нигунам лийын огыл. Эше ик правилым пенгыдын шукташ кўштен: монастырьыш ўдыр-влакым гына налаш, ик тулык ватымат налаш огыл. Ты у обительын Игуменияже лияш да тудлан Шке порылыкшым пуаш Юмын Ава эрелан сўрен.

Юмын Аван ончыктымо вереш 1826 ий 9 декабрьыште мардежвакшлан негызым пыштеныт. Канавкым кўнчаш кўштымал годым батюшка Серафим шўжар-шамычлан тыге ойлен: *«Тиде Канавке Пылпомыш марте кўкшў да антихрист деч эреак аралыше пырдыж лиеш, вет Юмын Ава Шке ойырен налме Верышкыже кажне кечын толын коштеш, а тудын коштмо йолгорныжым ме палышаш улына».*

Жап эртен, а шўжар-шамыч Канавкым кўнчаш нигузе тўнал кертын огытыл, эре иктаж-могай да амал лектын. Ик шўжар икана йўдым батюшка Серафимын Канавкым кўнчымыжым ужын да моылан каласаш куржын. Чылаштын погынен толмо жаплан батюшка тыште лийын огыл, аршын келгыт кўнчымў мландыште тудын кольмыж ден катманже (тореш товарже) веле киеныт. Тидын деч вара шўжар-шамыч Канавкым телымат, кенежымат тыршен кўнченит, ты неле пашам кум ий гыч, батюшка Серафимын колымыж деч икмыняр кече ончыч, Иисус Христосын Шочмыж лўмеш пайрем вашеш мучашленыт.

Святой Канавке нерген преподобный Серафим эше тыге ойлен коден: *«Кў Юмын Эн Святой Аважлан молитвам 150 гана мурен, Канавке мучко эрта, тудлан тыште чыла уло: и Афон, и Иерусалим, и Киев!»*

Батюшка Серафим шкеже Саров монастырьыште илен. 1833 ий 1/15 январьыште молгунамсе семеынак храмыш эн ончыч толын, чыла юмога ончылан сортам чўктен, языкым касарен. Тудым тойышаш верым икмыняр гана лектын ончалын. Вара храмыште тыршыше ег-шамыч дене чеверласен: *«Утарыза чондам, ида ойгане, куаныза».* Кастене пўлемже гыч кугече муро йонген. Тудым эрлашыжым колышым муыныт, а кидше кумалмыж годсылак ыресла

пыштыме улмаш. Шкенжын ыштен ямдылыме колоткашкыже пыштен, преподобный Серафим Саровскийым соборысо алтарьын пурла велныже тоеныт. Паломник-влак, полышым йодын, шўгарже деке эре толыныт. Батюшкан полшымыж дене 100 утла енын чер деч тўрланымыз нерген уверым святой Синод пенгыдемден да 1903 ий 26 январьыште тудым святой ликыш пуртен. Черниговысо архиепископ Филарет каласен: *«Порым ыш-тымаште тудо пытартыш жапысе эн кугу ен».*

1903 ийыште преподобный Серафимым святой ликыш пуртымо годым тышке император Николай II ден императрице Александра Федоровна толыныт да наследник шочмо верч чот кумалыныт. Ик ий гыч нунын Алексей эргышт шочын.

Совет власть жапыште Саров монастырьым петыреныт, Серафим Саровскийын святой мощыжым йомдареныт. Дивеевын чапшым пўртылташ лиймылан ўшан йомын. Но 1990 ийыште Ленинградысе Казанский соборышто (тунам тудо Религий да атеизм историйын музейже лийын) описыме эртарыме годым палыдыме мощан колоткам муыныт.

Патриарх Алексей II благословенийже почеш, мощым сайын шымленыт. Чыным палаш 1903 ийыште канонизаций годым возен кодымо акт полшен. Святой Серафим Саровскийын мощыжым ончыч икмыняр кечылан Александр-Невский лаврыш пыштеныт, а 1991 ий январьыште Москвасе Богоявленский соборыш конденит. Ты ийынак, 1 августышто – Дивеевыш кусареныт да Троицкий соборыш пыштеныт.

Серафим Саровский – Юмын пумы айдеме. Уло ылышыжым Юмылан служитлаш пўлеклен. Тиде сомылым моткоч ару чонан, сай шонымашан айдеме гына ыштен кертеш. Но тидлан кажне кечын, кажне шагатыште чот кугу вийым пыштыман, тыршыман, чытыман. Тиде святой айдеме шке примерже дене Юмын чаманымыжлан ўшаным аралаш мемнамат туныкта.

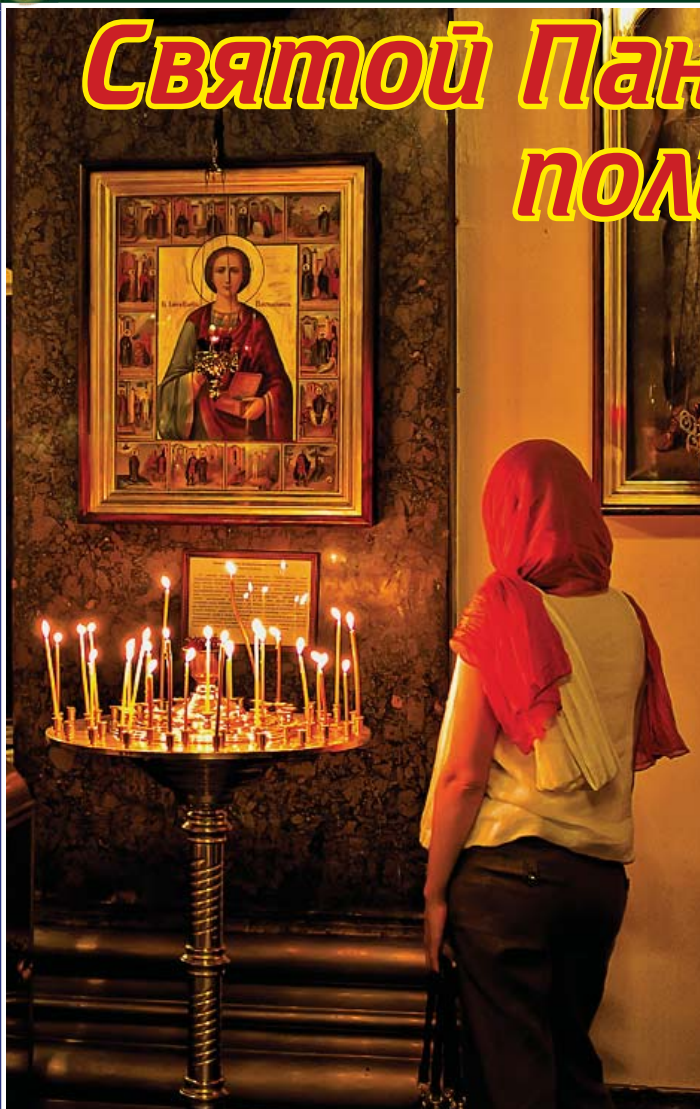
Дивеевыш мийыше ег-влак канавке мучко, Пылпомышысо Царицын кышаж дене коштыт да чарныде «Богородице Дево, радуйся» молитвам лудыт:

«Юмым Шочыктышо ўдыр, йывырте, Поро Пўрымашан Мария, Тый денет Юмо; чыла ўдырамаш дечат утла Тый поро пўрымашан улат, Тый дечат Шочшат поро пўрымашан, вет мемнан чоннам Утарышым Тый шочыктенат».

Святой Пантелеимонын полшымыш дене

Великомученик Пантелеимонын кечыжым палемдыме нерген чыланак огыл гын, шукынжо палат. Тиде кечын кӧ Литургийыш вашка, южыжо Пырчесым подылаш ямдыалтеш. Мый гын святойлан акафистым лудаш тўналам.

Эргым нелын черланыеке, мый чыла святойым чот сӧрваленам. А икана Кугу Ордынкысе «Чыла ойганышын Куанже» черкышке вучыдымын логальым. Корно дене эртышемла тиде черкым ужымат, пурен лекташ кўлеш шонышым. Черке кӧргыштӧ веле умылышым: таче ала-могай пайрем. Калык шуко погынен, юмоҥа йыр пеледышым опымо, кўварыштат пеледыш аршашан вазе-влак шогат. Мыят сортам нальымат, ужалыше деч черлын тӧрланышашыжлан могай вереш сортам чўкташ, могай святойлан кумалаш манын йодым. Тудо ўдырамаш тыге вашештыш: *«Тиде черкыш пуренат гын, Юмын Ава деч йод. А таче великомученик Пантелеимонын кечыже, сандене святой Пантелеимон деке лишем, сортам шогалте да уло чонет дене Тудым сӧрвале»*.

Мый тыгакак ыштышым. Но Юмылташ тўналым веле, шинчавўдем ташлен лекте. Шортмем ужын, воктен шогышо кува чаманен йодо: «Кӧ тыйын пеш нелын черланен?» Мый эргым нерген каласкален пуышым. «Сӧрвале, святой Пантелеимон тыйым огеш кодо. Вет

Тудын пайремже кечын тыйым Юмо тышке конден». Ты жапыште юмоҥам сӧрастарыме пеледыш кокла гыч гладиолус пеледыш кидышкем вучыдымын волен возо.

Мыят, пеленысе куваят ӧрын шогална. «Мом ойлышым! – куанен, онжым ыреслен, кува пелештен колтыш. – Ынде чыте, молитвам луд, вучо – Юмо деке тыйын йодметым Целитель Пантелеимон шукта».

Тупешем пуйто шулдыр кушко. Мый чыла темлымышт семынак ыштышым: Юмын Авалан, Спасительлан сортам шогалтышым. А гладиолус пеледыш ўшаным пуртен, да мый паленам, эргым паремеш. Тыгакак лие.

Тиддеч вара черкыш чўккыдын пурен коштынам. Но Целительын юмоҥаже ончылан сортам чўктен, молитвам лудаш шукыж годым монденам. Шукерте огыл Преосвященный Иеремий Отшельникын молитважым лончылымо годым пален налым: святой Целитель Пантелеимоным йўдшӧ-кечыже сӧрвалыман, молитвам лудман. Тунам веле мемнан языкна дене танаастарымаште неле сусырнат изи удыралме пале гай веле лиеш.

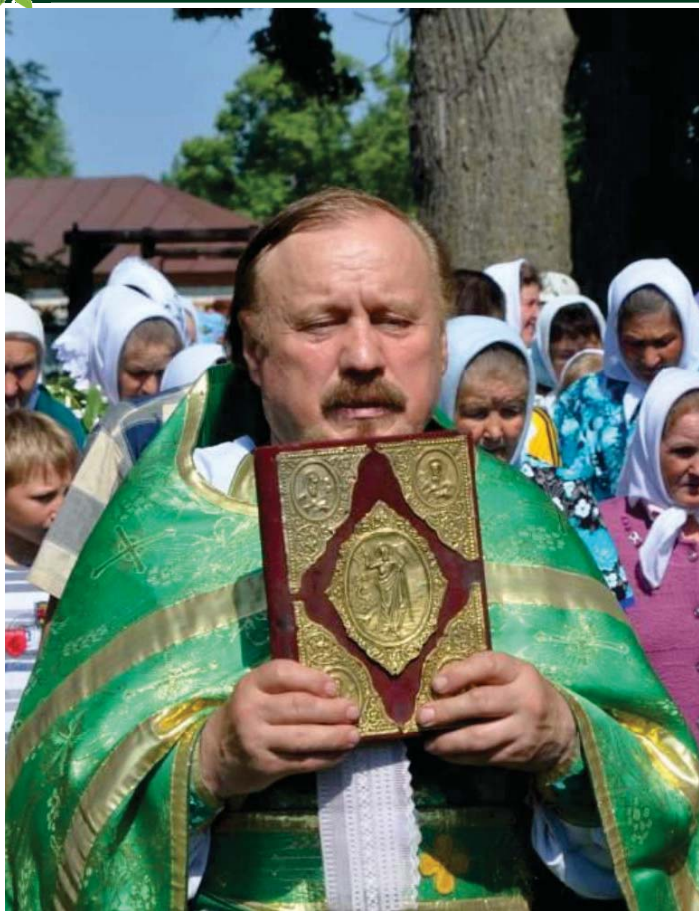
Ника Т.

ВЕЛИКОМУЧЕНИК ПАНТЕЛЕИМОНЛАН МОЛИТВА

О, Христослан пеш кугун йӧршӧ, индырымашым чытыше да пеш чаманыше эмлызе Пантелеимон! Чамане мыйым, сулыкан кулым, мыйын сӧрвалымом да ом керт манмем кол, мемнан каплан да чонлан Пылпомышсо, кўшнысӧ Врачым, мемнан Христос Юмынам, поремде, да мыйым йӧсландарыше чер деч мыланем тек пареммашым пуа. Айдеме-влак кокласе эн сулыкан деч йӧрдымӧ кумалмем нал. Мый декем поро пўрымашет дене тол. Мыйын сулыкан лўмӧ-влакем деч ит йырне, шке порылыкетын елейже дене нуным шўрӧ да мыйым паремде; вара, капем да чонем дене таза лийын, кодшо кечылаштем Юмын порылыкшо дене языком касарен да Юмылан йӧршын илем ыле, да мыйын илышем поро мучашан лиеш ыле. Чынжымак, Юмылан йӧршӧ! Христос Юмым сӧрвале, да тыйын сӧрвалымет дене мыйын капемлан ласкалыкым да мыйын чонемлан утаралтмашым пуа.

Аминь.

Курыкмари районсо Пистерлӓ ялын Святой Троице лӓмеш черкыжын настоятельже протоиерей Александр Алешев 26 июльшто 70 ийым палемден. Тудлан Юмо кужу ӱмырлан пенгыде тазалыкым пужо манын, тыланена.

– **Александр ача, шке нергенда, лишылда-влак нерген икмыняр мутым каласен кодыза.**

– Тукымыштем ожнысекак священник-влак лийыныт, кызыт кандаш священник түрлӓ епархийште служитла. Нунын кокла гыч иктыже – Владимирыште. Тиде священникын тукумжо Иван Грозный годсек 500ий чарныде служитла. Чӱчӱэмым, епископ Германым, святой-влак радамышке пуртымо. Ачам могыр гычат революций марте священник-влак лийыныт.

Кочам военный врач улмаш. Революций деч ончыч ялышке целительнице толын лектын. Кочам туддеч кушто тунеммыж нерген йодын. Тудыжо коремыште, пеледыш-влак коклаште тунемынам манын. Кочам тудын могай паремдыше улмыжым вигак умылен да тергаш шонен пыштен. Тиде целительнице деке мӱшкыран ӱдырамаш-влак пеш коштыныт, эрге але ӱдыр шочшаш нерген йодыштыныт. Кочамат пелашыжын тувыр йымакыже кӱпчыкым кылден да коктын каеныт. Целительницет парняж дене шуралтен да эрге шочеш манын. Кочамже тунам кӱпчыкым шупшын луктын, да тиде ӱдырамашет вигак лектын каен, Ульяновск кундемыш каен манит.

Ешыште куд йоча лийынна: ик эрге да вич ӱдыр. Мый Москошто Духовный семинарийым 1975 ийыште, Совет власть жапыште тунем пытаренам. Тунамак архиепископ Вениамин духовный саныш шогалаш кидым пыштен.

Юмылан ӱшан верч чот шогаш

– **Священник лияш шонымашыш кузе толында?**

– Совет власть жапыште Святой Черкылан полыш кӱлын. Пеш неле жапыле. Тылец посна мыйын экономический да юридический кӱшыл шинчымашем уло. Кызыт кок эргым Духовный семинарийыште тунемыт.

Кас еда Библийым лудынам. Вара ачам семинарийыш каяш благословитлен. Ончыч мый Санкт-Петербургышто тунемынам. Мемнам кызытсе патриарх Кирилл туныктен, вара тудым вес элыш колтеныт. Пытартыш курсышто заочныйыш кусненам, тунамак ӱдырым налынам.

– **Тунем пытарымеке, кушто служитленда? Кузе Пистерлӓ ялышке толында?**

– Ончыч мый Ижевск олаште служитленам. Тиде ола кугу, тушто ик Святой Троице лӓмеш черке гына лийын. Вара владыка мыйым Воткинскышке служитлаш колтен. Тушто кум ий пашам ыштенам. Авам йӱсланен, лишкырак служитлаш толаш йодын. Владыка деч йодынам, тудо мыйым колтен. Тыге 1981 ий гыч Пистерлӓште служитлем.

– **Кум ий гыч нылле ий темеш. Тиде жапыште мо эн чот ушешда кодын?**

– Калык Юмылан кумалеш, ег-влак черкыш толыт. Теве шукерте огыл Юмын Аван Владимирский иконыж дене Крестный ход эртен. Калык пеш шуко погынен. Мый тыгак вес приход-влакым почаш полшенам. Йоласалыште, мутлан, вич менге гына мемнан дечын. Пайскырыкыште, Шӱргӱдырыште, вара Этьвайнырыште черке-влакым почаш полшенам, эше Чувашийысе лишыл ялалашке йодмышт почеш треба-влакым служитлаш коштынам.

Перестройко тӱналмеке, владыка Анастасий (тунам тудо Озангын да Марий Элын епархийжым вуйлатен) книга-влакым савыктыме шотышто пунчалым луктын. Книга ситен огыл. Мый шуко православный книга савыктенам. Архиепископ Варнава чуваш йылмыш книга-влакым кусараш благословитлен. Тыге кусарыше комиссий пашам ышташ тӱналын, да Библийым лу ий утла чуваш йылмышке кусарыме.

– **Прихожанда-шамычлан, журналым лудшо-влаклан мом тыланеда?**

– Прихожан-влакым пайрем еда, рушарнянат черкыш мийышт. Эн тӱнгӱ, Юмын Черкым да Юмым жаплышт. Мемнан футбол команде верч кузе чот тургыжланышт, мемнан ӱшан верч тыгак чот шогышт, православный ӱшанымаш верч тыршышт.

Надежда ФЕДОСЕЕВА.

Юмо аралыже шочмо элнам!

12 июльшто Советский кунде-мысе Ушнур селаште апостол-влак коклаште эн кугурак Петр ден Павелым шарныме лумеш пайрем эртыш. Тудым ынде кокымшо ий «Юмо аралыже шочмо элнам» сылнымут фестиваль сôрастарыш.

Фестивальын тун шонымашыже – шочмо йылме полшымо дене калыкым духовно шуараш, верлаште миссионер да калыкын историйжым шымлыме пашам ворандарен колташ.

Ончыч Господын Волгалт Вашталтмыш лумеш чонгым храм-часамлаште иерей Евгений Симakov Литургийым да молебным эртарыш, вара черке йыр Крестный ход дене савырнышна. Кечывал лишан фестиваль тунгале. Эн ондак калык «Пылпомышысо Кугыжа» молитвам мурыш, да Евгений ача саламлыме мутым ойлыш. Советский посёлкысо черкын хоржо «Эй, чонем, Юмым мокто» первый антифоном марла йонгалтарыш. Район администрацийын социальный пашалан вуйын шогышо И.И.Пьянкова, «Марийскавтодор» организацийым вуйлатыше А.В.Аверин да Ушнур школым вуйлатыше калыкым саламлышт.

Тений фестиваль 100 ий ончыч Николай II кугыжам да тудын ешыжым лüен пуштмым шарналтыме семын эртыш. Тиде шұлыкан жап нерген иеромонах Роман Матюшинин «Без Бога нация - толпа» почеламутшо йонгыш, иеромонах Феоктист Петровын «Русский царь» мурыжым Советский посёлкысо Чыла Руш Святой-влак лумеш черке пеленысе Рушарня школын йоча хоржо муралтыш.

Тыгак Россий Писатель Ушемын енге поэт Сергей Земцовын, оласе сылнымут клуб гыч Андрей Шурыгинын, Мария Василевскаян сылнын йонгалтарыме почеламутышт, Елена Кренева ден Галина Голубеван дуэт дене мурымышт шумеш пижшын йонгышт.

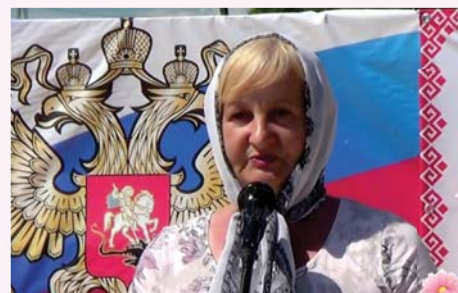
Изирак участник-влакат фестивальште мастарлыкштым ончыктышт. Тиде Софья Мартянова, Анастасия Медведева, Владислава Баранова, Ульяна ден Евгений Таныгинмыт, Яна ден Эвелина Лебедевамыт. Молодецак улыт! Нуно пайремнам чынжымак эшеат сôрастарышт.

Поснак кугу таум каласена школышто музыкым тунуктышо Светлана Анатольевна Петуховалан пеш сылне марий мурыжлан, Советский тывыра пörтын художественный вуйлатышыже Юрий Астраханцевлан «Господь благословил» мурым гитарым шоктен йонгалтарымыжлан, Лилия Алексеевалан «Дорога к храму», «Ангел Небесный» да молошке возымо мурыжлан. А Ургакш библиотекин вуйлатышыже Эльвира Бастракoван поэт Николай Шалатовскийын возымо «Молитва матери» почеламутшым лудмыжо калыкын шумешыже келге кышам кодыш.

Фестивальыште 30 еншке мастарлыкштым ончыктыш. Кажне участником Пригородный черке округын благочинныйже Николай Ярошевич Диплом да шарнымашан пöлек дене палемдыш.

Фестивальсайын эртыш, калыклан келшыш. Тудым ямдылен, эртарен колтышо-влаклан кугу тау лийже, Юмо нуным арален шогыжо.

Ирина ОСТАПЕНКО.
Советский район.

Юмылан келгын ўшанен илена

17 июльшто, Царственный страстотерпец-влакым пагален шарныме кечын, **Марий Турек посёлкысо черке престольный пайремжым палемден. Юмын литургийым черкын настоятельже протоиерей Николай Полежакин 6 шагат эрдене тўналын. Тидыже калыклан пеш йōнан лийын. Шукынжо пашаш кайыме деч ончыч службышто шоген, Пырчесым подыл шуктеныт.**

Литургий деч вара калык, Святой Царственный страстотерпец-влак юмонам нумалын, Животворящий Ырес лўмеш памашыш волен. Крестный ходышко йоча, илалше-влак шукын погыненыт. Тыгак «Дети великой державы – ДВД» патриот клубын еңже-влак ушненыт. Памашыште вўдым святитлыме молебен деч вара Николай ача чылаштым святой вўд дене чывылтен.

Палемден кодена: пытартыш Руш Кугыжа Николай II ден тудын ешыжым орландарен пуштмылан 100 ий теммылан пōлеклалтше мероприятий-влак Марий Турек посёлкысо черкын приходыштыжо май гычак эртат. Районысо книгагудышто библиотекарь ден туныктышо-влаклан йыргешке ўстел лийын. Тыштак да эше приходын книгагудыштыжо тиде темылан келшыше книга выставкым почмо.

В.П.Мосолов лўмеш краеведений тоштерыште «Шочмо жап гыч тўналын, лўен пуштво марте» ончерым ямдылыме. Тушто кугыжан ешын илышыж гыч шкешотан фотографий-влакым ужаш лиеш. Романовмыт ешым кучен нангайыме, Царский селасе илышышт,Тобольскышто ссылкыште лиймышт, Екатеринбургыш кайымышт,колымышт нерген увер да тиде корным эртымышт шотышто шымлымаш кумданрак пуалтеш. Выставкым ончаш толшо-влаклан «Государь

Император Николай II. Искупительная жертва» кинофильмым ончыктат. 17 июль кастене тоштер ончылно прихожан-влак выставке гаяк лўман сылнымут да сылнысем композицийым ончыктеныт.

Кугыжан ешыже Юмылан келгын ўшанен, Тудын заповедьше почеш илен. Нуным орландарен пуштмылан 100 ий теммылан пōлеклалтше мероприятий-влак ты святой ешын илышыжым да тудын подвижшым келгынрак палаш да шымлаш таратат.

Руш Кугыжа Николай II ден тудын Решыжым орландарен пуштмылан 100 ий теммылан пōлеклалтше Юмын литургий Марий Элысе чыла гаяк храмлаште эртаралтын. Ятыр вере крестный ход дене эртенит. Крестный ходыш Килемар посёлкысо Илия пророк лўмеш храмын прихожанже ден паломник-влакат лектыныт. 17 июльшто нуно Богородице-Сергиев пустыньыш шумеш каеныт.

Еш пайрем

Россий мучко 8 июлышто Муромысо святой-влак князь Петр ден княгиня Феврония лумеш Еш, йоратымаш да ўшанле улмо кечым пайремлаш тўналме. Тений тудым луымшо гана палемденит. Ты кечын Йошкар-Олаште ятыр мероприятий эртен.

Ятыр ий келшен, икте-весым пагален, чаманен, ваш-ваш ўшанле лийын илымыштлан Шайбаковмыт, Кулишовмыт, Антоновмыт, Наумовмыт, Коувмыт ешым «За любовь и верность» медаль дене палемденит. Кучем вуйлатыше-влак дене пырля чылаштым Епархиальный управленийын секретарьже

иеромонах Серафим (Пасанаев) ден Йошкар-Ола благочинийым вуйлатыше протоиерей Андрей (Норкин) саламленит. Еш пиалышт ончыкыжмат Юмын аралтышыште лийже манын, нунылан юмонам кучыктенит.

Ты кечым Шернур посёлкысо Святой Архистратиг Михаил лумеш черкын прихожанже-влакат палемденит. Черке кудывечыште еш-влаклан конкурсым эртаренит. Индеш еш түрлө онай танасымаште мастарлыкшым ончыктен. Пайремым ямдылыше-влак чылаштан Еш, йоратымаш да ўшанле улмо кечын символжым, ош висвис пеледышым, да шергакан пөлекым кучыктенит.

градус марте ырыктыме духовкыш шындыза, чевергымешкыже шинчыктыза.

2 рецепт. Кўлыт: 0,5 кг йоктарыме торык, 3 муно, 1 кугу совла ўмбал, 3 кугу совла ложаш, 1 стакан сакырложаш, 1 кугу совла ваниль, уксусеш нортимё 0,5 изи совла содо.

Торыкым муно дене пырля сайын туржса, сакырложашым, ванильым пыштен, угыч туржса, ўмбалым ешарыза. Мучашлан содо ден ложашым пыштыза. Вартышым ўй дене шўрыман формыш опталза, 220 градус марте ырыктыме духовкышто 45 минут шинчыктыза.

Запеканкым духовко гыч лукмеке, изиш йўкшыктарыза. Тўрлө варене, сироп, ўмбал дене кочкаш лиеш.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

Кенеж – емыж-саскалан гына огыл, шўр-торыкланат поян пагыт. Торыкышто белок, калий, магний, фолиевый кислота, В ден А тўшкалаш пурышо витамин шуко. Тудо икшывылан поснак пайдале, но шукуж годым йоча торыкым ынеж коч. Торык гыч пушкыдо запеканкым ышташ гын, тудым тамлен ончыде нигё ок чыте. Запеканкыш свежа олмам але изюмым (грушым, бананым, апельсиным) пышташ лиеш. Тыге кочкыш кажне гана вес таман лиеш.

1 рецепт. Кўлыт: 1 кг йоктарыме торык, 7 муно, 0,5 стакан ўмбал, 200 г изюм, 60 г шўшмўй, тамже дене сакырложаш, ваниль, ик чывыштыш шинчал.

Торыкым муно дене пырля сайын туржса, вара шинчалым, сакырложашым, ванильым, шўшмўйым, ўмбалым ешарыза. Изюмым пыштыза. Чылажымат сайын лугыза. Вартышым ўй дене йыгыман формыш пыштыза, 180

**ТАЗАЛЫКЫМ
АРАЛЕНА**

АВГУСТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		6	13	20	27
ВТ		7	14	21	28
СР	1	8	15	22	29
ЧТ	2	9	16	23	30
ПТ	3	10	17	24	31
СБ	4	11	18	25	
ВС	5	12	19	26	

17 черкын 12 кугу пайремже
14 кугурак пайрем
9 пүтыдым арня
6 колышо-влакым уштымо кече
6 пенгыде пүтö кече 6 пүтö кече

1 – Преподобный Серафим Саровскийын кечыже.

2 – Илия пророкын кечыже.

5 – Юмын Аван Почаевский иконыжын кечыже.

6 – Орланыше благоверный князь Борис ден Глебын кечышт.

8 – Марий кундемысе священномученик Сергей Стрельниковын кечыже. *Иоанн Предтечын Шочмыжо лүмеш Оршанкысе черкын пайремже.*

9 – Чот орланыше святой Пантелеимонын кечыже. *У Торъял районысо Масканур черкын пайремже.*

10 – Юмын Аван Смоленский («Одигитрия») иконыжын кечыже. *Волжский районысо Пöтъял-Азъял черкын пайремже.*

14 – **Господьын Кугун Пагалыме Ылыжтарыше Ыресше лүмеш пайрем. Икымше (Мүй) Спас.** Успеный пүтö туналтыш.

19 – **Господь Иисус Христосын Волгалт Вашталтмыже. Кокымшо (Олма) Спас.**

21 – Преподобный Зосима, Савватий ден Герман Соловецкийын кечышт.

22 – Апостол Матфийын кечыже. Соловкийысе святой-влакын кечышт.

27 – Преподобный Феодосий Печерскийын кечыже.

28 – **Юмын Аван мален колтымо гай колымыжо, Успеный пайрем.**

29 – Господь Иисус Христосын Нерукотворный образшын кечыже. Кумшо (Пүкш) Спас.

31 – Юмын Аван «Всецарице» иконыжын кечыже.

Шарача школын тунемшыже-влак 18 июльышто, Преподобный Сергей Радонежскийын мощыжым мумо кечын, воктенак улшо Димитрий Солунский лүмеш черкыш ошкылыт. Юмын литургий деч вара уло калык Крестный ходыш лектеш. Тений тыгай Крестный ход визымше гана эртен. Тунемше, педагог, выпускник, студент-влак, ача-ава-шамыч, приходыш кошто моло самырык ег, иктаж 120 наре ег, молитвам лудын, эн ончыч Шарача школыш миен, вара корнышт Бакутсола ял воктенысе Сергей Радонежский лүмеш святой памашыш шуйнен.

Памашыште Шарача черкын настоятельже, протоиерей Евгений Бакутов вудым святитлен, самырык-влаклан проповедьым лудын. Шарача школын «Блюстителы» усталык ушемшыкыже коштош удыр-рвезе-влак «Россий, мый тыйым йöратем» сылнымут программем ончыктеныт. Каласен кодыман: ты программе дене нуно регион-влак коклае «Волшебное русское слово» конкурсышто «За патриотизм и гражданственность» номинацийыште сенышыш лектыныт. Тунемше-влак святой-влак Сергей Радонежский ден Серафим Саровский, нунын подвигышт да Шочмо мландын моторлыкшо нерген каласкаленыт.

Бакутсола ял калык Крестный ход дене толшо-влакым тутло сий дене сийлен. Трапезым ыштымеке, чылан нöлтшö кумылан

Крестный ходыш самырык-влак лектыт

мөнгеш тарваненыт. Шарачаште Евгений ача селасе Солнечный лүман у уремым да тушто илыше ег-влакым благословитлен.

Самырык-шамычын Крестный ходышт моло дечын поснак ойыртемалтше. Тушко самырык-ава-ава-влак изи ньогаштымат кондат, изиракшым кидыште нумалыт, кугуракше воктенышт ошкылыт. Тений ты кечын игече йöран лийын гынат, иктат шортын, ньюслен огыл. Чылаштым преподобный Сергей Радонежскийлан тауштымашан молитвам лудмаш сöрастарен.

Л.А. ТОМЦЕВА, воспитаний паша шотышто директорын алмаштышыже.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК"
Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.08.2018 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пöрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424002, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.

тел.: (88362) 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вуйлатыше: протоиерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев, Д.Смирнов, А.Чемекова, А.Эманова.

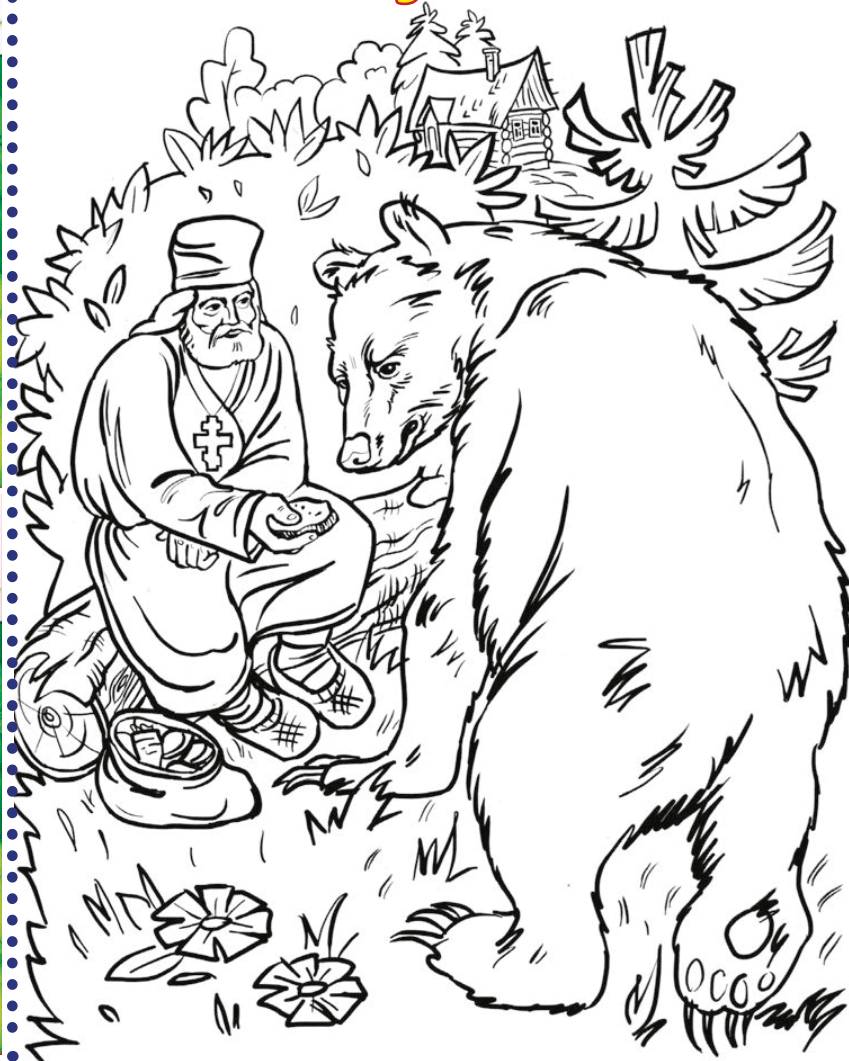
Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыл колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Куанен чиялтена

ЮМЫН АВА

Чевер ўжарала волгалтын волет,
Эн шерге Яндар Поро Юмын Ава.
Кече семын шыман вўчкен ырыктет,
Чыла чонан Тыйым мокта, сўрвала.

Илет ош каваште, пеш кўшнў, тораште.
Шулдыран Суксо-влак полшат Тыланет.
Кертат савырен кочо ойгым куанышке,
Вашке полшымет ден чер деч паремдет.

Эреак Яндар Ўдыр, Юмын Ава,
Тўням утараш ыштенат Юмын Эргым.
Ўшаным, куаным Тый дечет йодына,
Арун илашлан пуэт вийым, куатым.

Мемнан верчынат Эргетым сўрвале,
Кўшнысў Юмын Эн сай Аваже.
Левед мемнамат порылыкет дене,
Утарыше Юмын Эн чапле Аваже.

Мария ЯКОВЛЕВА.
Морко район.

